

SVENSKA
FONDHANDLARE
FÖRENINGEN

Till Finansdepartementet

Att Pia Gustafsson

2014-05-21

Förslag till ändringar i lagen om investeringssparkonto m.m.

Svenska Fondhandlareföreningen (föreningen) är generellt positiv till den schablonbeskattade sparformen investeringssparkontot, ISK. Lagen är ett stort bidrag till att göra framförallt sparande i aktier enklare och därför attraktivare. Ett flertal av föreningens medlemmar har valt att tillhandahålla den nya sparformen till sina kunder. Sparformen har också blivit mycket uppskattad av kunderna. Enligt Skatteverket finns det f.n. ca 508 000 konton. Enligt uppgift har schablonintäkten för 2013 uppgått till ca 2 miljarder kronor vilket indikerar ett sammanlagt marknadsvärde på ca 134 miljarder.

Både under lagstiftningsarbetet och i anslutning till lagens ikraftträdande¹ framförde föreningen att det var av stor vikt att investeringssparkontot blir ett lätthanterligt och förutsägbart sparande som uppfattas som ett tryggt alternativ för allmänheten. Föreningen påpekade ett antal brister och oklarheter i regelverket som borde justeras för att sparformen ska nå sin fulla potential.

I skrivande stund har lagen (2011:1268) om investeringssparkonto, IsKL, varit i kraft i drygt 2 år. De brister och ofullkomligheter i regelverket som inledningsvis uppmärksammades av föreningen kvarstår dock och ställer till många praktiska problem för kunderna och instituten. Konsekvenserna av att "göra fel" är så allvarliga att instituten bl.a. inte vågar tillåta förvaring/ överföring av finansiella instrument till investeringssparkonto i den utsträckning som lagen faktiskt tillåter.

¹ Skrivelsen "Förslag till förbättringar av investeringssparkontot" gavs in till Finansdepartementet den 20 januari 2012.

Med denna skrivelse vill föreningen därför på nytt göra regeringen uppmärksam på några av de brister och ofullkomligheter i IskL som bör justeras i syfte att göra sparformen så enkel, lätthanterlig och förutsägbar som möjligt.

I korthet efterfrågas följande lagändringar:

1. Förvaring av otillåtna tillgångar på kontot bör leda till konventionell beskattning av den specifika tillgången men inte till att hela investeringssparkontot ogiltigförklaras.
2. Den som har ett investeringssparkonto ska kunna delta i alla introduktioner riktade till allmänheten och där prospekt upprättats, utan risk för att investeringssparkontot ogiltigförklaras och det ska kunna ske på ett enkelt och begripligt sätt.
3. Finansiella instrument upptagna till handel på en reglerad marknad ska, utan risk, kunna förvaras på ett investeringssparkonto även om handeln på den reglerade marknaden är sällan förekommande.
4. Bestämmelserna om redovisning av upplupen ränta i skatteförfarandelag (2011:1244) bör ändras så att regelverket motsvarar vad som gäller vanlig depå.

1. Endast den otillåtna tillgången bör diskvalificeras

Enligt IskL får kontofrämmande tillgångar som huvudregel inte förvaras på ett ISK. För vissa kategorier av kontofrämmande tillgångar tillåts dock förvaring under en begränsad tid. Om tillgångarna inte avförs från kontot inom föreskriven tid (30 eller 60 dagar) kan i vissa fall samtliga innehav på kontot bli diskvalificerade för att förvaras på ett ISK och konventionell beskattning ska tillämpas. Detta gäller t.ex. kontofrämmande tillgångar som förvärvats i samband med en emission och s.k. kvalificerade innehav.

Om en kund på sitt ISK förvarar sådana kontofrämmande tillgångar som inte omfattas av lagens regler om tillfällig förvaring (t.ex. onoterade aktier) ska hela kontot omedelbart upphöra. Även i denna situation blir konsekvensen att samtliga innehav på kontot omedelbart omfattas av konventionell beskattning.

Föreningen tolkar lagen så att förvaring av tillgångar i strid med lagens bestämmelser innebär att hela investeringssparkontot blir diskvalificerat för att förvaras på ett ISK och att samtliga innehav ska beskattas konventionellt. Verkan är retroaktiv från den tidpunkt när man blir varse att det finns en otillåten tillgång i ISK-en tillbaka till den dag då ett innehav blev otillåtet, oavsett hur långt senare det upptäcks. Regleringen är enligt föreningens uppfattning både oproportionerlig och onödig. Det rimliga hade istället varit att begränsa den konventionella beskattningen till den kontofrämmande tillgången i fråga. Enligt föreningens bedömning är den föreslagna ”sanktionen” fullt tillräcklig för att avskräcka från ett icke önskvärt beteende samtidigt som man skulle undvika de oförutsebara konsekvenser som nuvarande reglering kan komma att få för kunderna, investeringsföretagen och även Skatteverket. I slutet av brevet bifogas några verkliga exempel på hur det kan gå när investeringssparkonton ogiltigförklaras (Bilaga 1)

Förslag:

I det fall det upptäcks att en kontofrämmande tillgång överförs till ett investeringssparkonto ska den föras över till en konventionellt beskattad depå. Om kunden förvarar en kontofrämmande tillgång på kontot i strid med bestämmelserna om tillfällig förvaring (eller förvarar en "otillåten tillgång", t.ex. onoterad aktie eller aktie som handlats på en börs utanför EES som inte motsvarar reglerad marknad) omfattas således den tillgången av konventionell beskattning. Övriga innehav på investeringssparkontot påverkas inte.

Föreningens medlemmar anser att ovan nämnda förslag är den i särklass viktigaste ändringen av ISKL.

2. ISK-kontohavare ska också kunna delta i vanliga introduktioner²

Introduktioner är en naturlig del i kapitalmarknaden för företag som vill få tillgång till kapital genom att t.ex. notera ett bolag på en marknadsplats. För sparare är möjligheten att delta i introduktioner av stort intresse. IsKL är dock inte anpassad till dagens introduktioner.

Lagen förutsätter att introduktion sker enligt någon av de principer som förtecknas i §§ 13 och 14 IsKL. Svårigheterna att hantera ISK vid introduktioner består bl.a. i att:

1. Lagen anbefaller helt olika administrativa rutiner beroende på om introduktionen består av befintliga (t.ex. 13 § 4) eller nyemitterade aktier (t.ex. 14 § 1). Dagens introduktioner består dock ofta av en blandning av befintliga och nyemitterade aktier. Eftersom de är identiska och t.ex. har samma ISIN-nummer går de inte att skilja åt. Lagen kräver samtidigt diametralt olika hantering av dessa aktier. 28 § IsKL anger samtidigt att "Ett konto upphör som investeringssparkonto när kontohavaren eller investeringsföretaget inte följer bestämmelserna i denna lag." Det är därför, med kundens bästa för ögonen, ibland inte möjligt att låta kunderna delta i en sådan introduktion.
2. Lagen anbefaller helt olika förfaringssätt vid introduktioner beroende på om tillgångarna är investeringstillgångar (13 §) eller kontofrämmande tillgångar (14 §) när transaktionen inleds. 11 § anger att "Vid bedömning av om finansiella instrument får överföras till eller från ett investeringssparkonto är det de finansiella instrumentens klassificering ... när överföringen inleds som avgör vilka bestämmelser om överföring enligt denna lag som ska tillämpas.". Vad som menas med "inleds"

² Med introduktioner avses i detta brev alla former av nyintroduktioner, börsintroduktioner, nyemissioner med och utan företrädesrätt och IPOs. Flera av dessa begrepp täcker varandra. Begreppet introduktioner, i detta brev, begränsas samtidigt till erbjudanden riktade till allmänheten för vilka prospekt upprättats enligt lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument.

kommenteras i specialmotiveringen till lagen³ vilket snarare pekar på att det är instrumentets karaktär när överföringen avslutas som har betydelse. "Eventuella tidigare led mellan överlåtare och det investeringssparkonto som tillgångarna ska överföras till ska inte beaktas..." Eftersom dagens introduktioner ofta är synkroniserade med att aktien tas upp till handel på en reglerad marknad eller MTF (13 §) kan klassificeringen ändras i ett sent skede varför man kan hamna i situationen att den planerade överföringen inte sker som planerat och i enlighet med lagen. Återigen kan 28 § bli tillämplig "Ett konto upphör som investeringssparkonto när kontohavaren eller investeringsföretaget inte följer bestämmelserna i denna lag."

Föreningens medlemmar anser IsKL oklar och svår att tillämpa på dagens introduktioner. Tillämpningen är riskabel och riskfylld. Det är lätt gjort att något går fel och kundens konto blir diskvalificerat. Det är relativt vanligt att man säger nej till kunders deltagande i introduktioner eftersom man inte kan garantera att kundens konto förblir ett investeringssparkonto om kunden deltar i introduktionen.

3. IsKL ger bara ett visst begränsat utrymme för ISK-kontohavare att teckna i en emission utan företrädesrätt om det avser investeringstillgångar eller kontofrämmande tillgångar.

13 § 4 IsKL är i många fall den enda möjligheten att delta i en introduktion. Kravet på att det ska vara en investeringstillgång förutsätter att en reglerad marknad eller MTF har beslutat att ta upp instrumentet till handel. Detta innebär att överföringen från eget lager till investeringssparkontot tidigast kan ske samma dag som instrumentet tas upp till handel. Lagen om marknadsmissbruk har samtidigt tolkats så att kravet på publicering av en försäljning från eget lager till en kund, till en kurs som bestämdes vid teckningen, skulle kunna innebära ett brott mot lagen. Den pragmatiska tillämpningen har därför varit att genomföra överföringen på noteringsdagen någon gång mellan midnatt men innan börsens öppnande kl 09.00. Om överföringen, av något skäl, skulle fördröjas till efter kl 09.00 är det mycket tveksamt om överföringen till kundens investeringssparkonto kan fullföljas överhuvudtaget.

Tillämpningen av 13 § 4 IsKL förutsätter dessutom att investeringsföretaget har tillstånd att handla med finansiella instrument för egen räkning och har förvärvat dessa tillgångar i eget namn och för egen räkning.

³ I specialmotivering kommenteras begreppet "inleds": Tillgångar som är investeringstillgångar när en överföring inleds kan i undantagsfall vara kontofrämmande tillgångar när överföringen är avslutad och tvärt om. I sådana situationer bör tillgångarnas karaktär när överföringen inleds vara avgörande för om överföringen får ske. En överföring får anses inledd när överföraren på grund av själva överföringen inte längre kan disponera över tillgångarna. Det vill säga överföringen inleds i och med att tillgångarna avförs från överförarens konto. Överföringen är avslutad när tillgångarna förtecknas på mottagarens konto. Om avsikten är att de förvärvade tillgångarna ska överföras från den som har överlåtit dem till investeringssparkontot i flera led ska vid bedömningen av när en överföring påbörjas enbart den överföring genom vilken tillgångarna förs över till investeringssparkontot beaktas. Eventuella tidigare led mellan överlåtare och det investeringssparkonto som tillgångarna ska överföras till ska inte beaktas.

Som synes är tillämpningen av lagen komplicerad vilket försvårar och alltför ofta omöjliggör för en kund att få delta i en introduktion.

Skatteverket har i sitt ställningstagande, dnr 131 758113-13/111 från 2013-12-20 punkt 4.8 men även punkt 4.7 redovisat de snäva begränsningar som föreligger för den kund som vill delta i en introduktion.

Svårigheterna med att få delta i introduktioner väcker förtret hos kunderna. Riskerna är också betydande för att ett investeringssparkonto blir ogiltigförklarat därför att investeringsföretaget råkat använda fel överföringsmetod för den aktuella introduktionen eller just vissa aktier i en introduktion.

Att investeringsföretagen tvingas tillgripa speciella förfaranden för ISK gör förfarandet komplicerat och innebär en större risk för att innehavet blir diskvalificerat för att förvaras på ett investeringssparkonto. Några institut har därför också infört rutiner innebärande att inga Investeringskontokunder får delta i en introduktion med mindre än att denna godkänts för ISK-kunder av ansvarig jurist, vilket oftast leder till längre ledtider för kunderna.

Det är delvis förståeligt att IsKL innehåller olika regler till undvikande av arbitragering mellan de båda beskattningsmetoderna. Men det har i praktiken blivit omöjligt för instituten att förklara för sina kunder varför de inte kan teckna i en viss emission. Föreningen konstaterar att inte heller förarbetena⁴ ger någon tydlig förklaring till syftet med regleringen utan ger snarare intryck av att man inte beaktat vanliga introduktioner. Vår slutsats är att lagtexten därför har fått en snävare lydelse än vad som är nödvändigt och som var avsikten. Detta är olyckligt eftersom det medför att investeringssparkontot blir mindre attraktivt som sparform. Det borde vara självklart att innehavare av Investeringsparkonto ska kunna delta i introduktioner på samma enkla sätt som alla andra investerare. Exempel på olika introduktioner, deras komplexitet och vilka rutiner som i dagsläget måste användas framgår av bilaga 2.

Förslag

Vid introduktioner är prissättningen tydlig och offentliggjord i prospekt. Därför bör introduktioner som riktar sig till allmänheten och för vilka prospekt upprättats enligt lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument vara generellt godkända för överföring till ett investeringssparkonto.

Förslag:

13§ erhåller en ny punkt 9: enligt ett erbjudande till allmänheten för vilket prospekt upprättats enligt lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument.

14§ erhåller ett tillägg till punkt 1: från den som har emitterat tillgångarna, eller enligt ett erbjudande till allmänheten för vilket prospekt upprättats enligt lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument, om tillgångarna senast den trettionde dagen efter den dag då de emitterades avses bli upptagna till handel på en reglerad marknad eller en

⁴ Prop. 2011/12:1, sid. 302 f.

motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller en handelsplattform,

Förslaget ger innehavare av investeringssparkonto samma möjligheter att delta i introduktioner som andra investerare.

3. Obligationer och upplupen ränta

Vid en vanlig försäljning (ej överföring till investeringssparkonto) av ett räntebärande instrument ska en kontrolluppgift lämnas som innehåller uppgift om "utbetalt belopp" (Nominellt belopp * kurs) och erhållen räntekompensation (upplupen ränta).

Vid försäljning av ett räntebärande instrument till ett investeringssparkonto (d.v.s. en överföring) ska, enligt gällande lagstiftning, istället totalsumman (marknadsvärdet) redovisas.

Den avvikande redovisningen/beskattningen när ett räntebärande instrument överförs till ett investeringssparkonto är förvirrande för kunden som blir osäker på hur försäljningarna ska deklarerars. Dessutom kompliceras avgivandet av kontrolluppgifter eftersom skilda rutiner gäller beroende på om det är en vanlig försäljning eller en överföring till ett investeringssparkonto.

Den ena aspekten av de avvikande reglerna är att det blir onödigt krångligt och svårförståeligt för deklaranten. Den andra aspekten är att den avvikande regeln också får skatteeffekter i det fall instrumentet är ett konvertibelt skuldebrev. I detta fall kommer den upplupna räntan att betraktas som delägar rätt d.v.s. den blir fullt kvittningsbar mot förluster på andra delägar rätt.

Det vore mycket enklare både för den som ska lämna kontrolluppgift och för den som ska deklarera överföringen/överlåtelsen om de regler som "normalt" gäller, d.v.s. att uppgift om tillgodoräknad ränta, ska lämnas enligt 17 kap. 5 § SFL möjligtvis med tillägget att det även gäller överföring till ett investeringssparkonto.

Förslag:

Ändring av 10 kap. 21 kap punkt 5 § SFL i kombination med 44 kap 8a § inkomstskattelagen så att bestämmelsen får samma lydelse som 17 kap 5 § SFL vid överföringar till investeringssparkonto.

4. Sällan handlade instrument upptagna till handel på en reglerad marknad ska kunna förvaras på ett investeringssparkonto

Skatterättsnämnden har i ett förhandsbesked, dnr 100-13/D, från 2014-04-30 bl. a hävdade att det inte räcker med att ett finansiellt instrument är upptaget till handel på en reglerad

marknad för att förvaras på en ISK. Därutöver krävs, enligt Skatterättsnämnden, med hänvisning till 2 § IsKL och 48 kap. 5 § IL att det också måste finnas regelbundna noteringar om avslut m.m. (jfr prop. 1999/2000:2 del 2 s. 575 och RÅ 1994 ref. 26).

Vad som i den praktiska verkligheten motsvaras av regelbundna noteringar är oklart. Hur ska man t ex se på de i storleksordning 1000 räntebärande instrument som finns upptagna till handel på NASDAQ OMX Stockholm och där det inte sker någon handel på själva marknadsplatsen? Finns de risk för att kontohavare som har något av dessa instrument får sina investeringssparkonton diskvalificerade retroaktivt från den dag då dessa instrument förtecknades på respektive investeringssparkonto? Vad händer med instrument som efter ett tag handlas mer sporadiskt på marknadsplatsen? Vid vilken omsättning och tidpunkt anses de inte längre marknadsnoterade och investeringssparkontot diskvalificeras?

Skatteverket vidhåller dock sin tidigare uppfattning att ” ett finansiellt instrument är en investeringstillgång, enligt 6 § ISKL, om börsen enligt 13 kap. 3 § värdepappersmarknads-lagen har beslutat att ta upp det finansiella instrumentet till handel på en reglerad marknad. Det innebär att det inte uppställs något krav på att det ska ske några avslut på den reglerade marknaden där det finansiella instrumentet är upptaget till handel.” Skatteverket har meddelat att man kommer att överklaga förhandsbeskedet till Högsta förvaltningsdomstolen. (Skatteverkets ställningstagande 2012 Dnr/målnr/löpnr: 131 801564-12/111

(<http://www.skatteverket.se/rattsinformation/reglerochstallningstaganden/stallningstaganden/2012/stallningstaganden2012/13180156412111.5.2b543913a42158acf800014763.html.p rintable>)

Skatterättsnämndens uttalande innebär dock en högst påtaglig osäkerhet för kunderna och deras investeringskonton. Är det verkligen investeringskonton som man har eller är det vanlig traditionell beskattning som gäller, kanske sedan länge? Kanske borde man deklarerat sina innehav och betalt en helt annan skatt än vad man nu gjort?

Det är inte rimligt att kunderna ska behöva leva i denna osäkerhet. Kunderna måste kunna veta att ett investeringskonto är ett investeringskonto!

Förslag:

Tillägg till 6 § IsKL Med investeringstillgångar avses

1. finansiella instrument som är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet oavsett om det sker några faktiska avslut i instrumentet på den reglerade marknaden eller inte,
2. finansiella instrument som handlas på en handelsplattform oavsett om det sker några faktiska avslut i instrumentet på handelsplattformen eller inte, eller
3. andelar i en investeringsfond.

Några verkliga exempel på vad som kan hända när investeringssparkonton blir ogiltigförklarade

Den stora ISK-kraschen

Kunden X öppnade i början av 2012 ett ISK hos banken A. Strax efter öppnandet av ISK:t förvärvades ett värdepapper vilket förutsattes vara noterat av såväl kund som rådgivare. Strax efter sommaren 2012 uppmärksammades att värdepapperet ifråga inte var noterat, trots att så var angivet i såväl externa som interna värdepapperssystem. Den kontofrämmande tillgången fördes omgående till en vanlig depå, men det ursprungliga ISK:t var förbrukat.

Ett hundratal transaktioner hade företagits på kontot från det att den kontofrämmande tillgången förvärvades i ISK:t och till dess att kontot upphörde. De skattepliktiga inkomsterna (utdelningar, räntor, kapitalvinster & -förluster), som uppkommit från det att den kontofrämmande tillgången fördes in på ISK:t till dess att kontot upphörde, var betydande. Det manuella arbetet med att korrigera alla transaktioner vilka skulle ha varit skattefria, till att istället rapporteras enligt traditionella regler, samt nolla värdet på ISK:t vid varje kvartalsskifte, var mycket omfattande och tidskrävande.

Den lyckosamma ISK-kraschen

Kunden Y öppnade under sommaren 2012 ett ISK i banken A. Strax innan årsskiftet 2012 köpte kunden en kontofrämmande tillgång (OTC-handlad aktie) via internetbank i sitt ISK. Den kontofrämmande tillgången upptäcktes i början av 2013 och ISK:t upphörde med verkan från den 26 december. Alla tillgångar flyttades till en vanlig aktiedepå och åsattes marknadsvärdet per den 27 december 2012 (26 december 2012 var ingen bankdag).

På sitt ISK hade kunden bl.a. ett större innehav aktier i ett gruvbolag. När ISK:t upphörde i slutet av december 2012, hade aktierna i gruvbolaget fortfarande ett någorlunda "bra" marknadsvärde. I början av februari 2013, när gruvbolagsaktierna ännu låg på en vanlig aktiedepå efter att ha flyttats från ISK:t i januari 2013, rasade plötsligt aktiekursen mycket brant. Kunden kunde därmed vid avyttring av aktierna realisera en kapitalförlust att kvitta mot andra kapitalinkomster. För den skull ISK:t inte hade upphört i slutet av december, hade kapitalförlusten inte varit avdragsgill.

Ytterligare exempel på diskvalificerad ISK och åtföljande administration:

En kund öppnar i februari 2012 ett investeringssparkonto hos banken. Ett av de skäl som låg till grund för kundens beslut att öppna ett investeringssparkonto var för att han utöver företagsobligationer skulle kunna förvara en SAS konvertibel. Vid tiden för öppnandet av investeringssparkontot klassificerades dock SAS konvertibeln som en kontofrämmande tillgång.

I januari 2013 kontaktades kunden av sin rådgivare på banken; SAS konvertibeln hade noterats och det beslutades att konvertibeln skulle överföras till kundens investeringssparkonto.

Kunden, som var en aktiv sparare, hade mycket kontakt med banken och förfogade utöver sina egna depåer även sin hustrus depå, där han hade fullmakt.

När rådgivaren skulle verkställa kundens önskemål, såg han inte att det var hustrun som stod som ägare på den depån där konvertibeln fanns i förvar. Överföring av konvertibeln skedde därför felaktigt från hustruns depå till kundens investeringssparkonto.

Senare under våren 2013 upptäckte banken misstaget. Banken ansåg dock att det hade gått för lång tid för att man skulle ha möjlighet att rätta till detta misstag. Kontot upphörde och kunden informerades.

Skadan och den administrativa bördan av att rätta till misstaget blev betydande.

Banken måste:

- Utföra manuell beräkning av konventionell skatt och skatteeffekt för kund
- Boka preliminärskatt på utdelningar och räntor
- Koda om kapitalunderlaget
- Rapportera uppkommen skatt till Skatteverket
- Informera kunden om det inträffade, den komplexa hanteringen och åtgärder för att återställa kundens investeringssparkonto
- Ta fram K4 och för kund redovisa rapporterade uppgifter till Skatteverket
- Överföra tillgångar till kundens konventionellt beskattade depå och därefter till ny ISK (för att korrekt avyttringsrapportering ska kunna ske)
- Bistå med särskild deklarationshjälp

En medlems beskrivning över investeringssparkontoinnehavares deltagande vid introduktioner.

Det finns utmaningar att säkerställa att investeringssparkontoinnehavares deltagande vid introduktioner sker i enlighet med Lagen om investeringssparkonto (2011:1268).

Svårigheterna att hantera ISK vid introduktioner består i att det är olika förfaringssätt beroende på om introduktionen består av befintliga och/eller nyemitterade aktier samt om dessa är investeringstillgångar alternativt kontofrämmande tillgångar när överföringen till ISK inleds. Det är överhuvudtaget svårt att säkerställa när överföringen till ISK ("sista ledet") inleds.

Exempel på svårigheter:

Case 1a:

- Ett bolag erbjuder nyemitterade aktier utan företrädesrätt som, när överföringen inleds, inte är noterade och därmed är kontofrämmande.
- Noteringen skall ske efter att överföringen till ISK har inletts (senast 30 dagar efter emissionen). [Enligt Skatteverket utgör tidpunkten för tilldelningsbeslutet (d.v.s. tilldelningen) den tidpunkt som utgör startpunkten för beräkningen av 30 dagar från "emissionen".]

Detta får endast ske från den som emitterat tillgångarna. (14 § p 1 IskL).

Exempel på introduktion: SAS emission av preferensaktier på 3,5 mdr (Skulle upptagandet till handel dröja mer än 60 dagar diskvalificeras Investeringssparkontot)

Case 1b:

- Ett bolag erbjuder nyemitterade aktier utan företrädesrätt som när överföringen inleds är noterade och därmed är investeringstillgångar.
- Noteringen sker innan eller samma dag som överföringen till ISK inleds.

Detta får endast ske från investeringsföretaget. (13 § 4 IskL)

- Ska det anses vara väsentlig skillnad mellan dessa två transaktioner (1a och 1b) så att de ska hanteras olika?
- Priset är fastställt i prospekt och/eller på teckningsanmälningar så några oklarheter om prissättningen inte existerar. Transaktionerna är nära identiska vilket inte borde innebära olika arbetssätt som vid felhantering skulle kunna innebära risk att ISK blir diskvalificerad.

Case 2a:

- Ett bolag erbjuder utan företrädesrätt nyemitterade aktier tillsammans med befintliga aktier från befintliga ägare. Aktierna är inte noterade och är därmed kontofrämmande.
- Noteringen skall ske efter att överföringen till ISK har inletts (senast 30 dagar efter emissionen).

Denna transaktion är extra problematisk då de nyemitterade aktierna enligt 14 § p 1 ska förvärfas från den som emitterat tillgångarna och överföringen till ISK:t ska inledas före notering samt de befintliga aktierna enligt 13 § p 4 ska förvärfas från investeringsföretaget och överföringen till ISK:t inledas först efter det att aktierna blivit noterade och därmed är investeringstillgångar.

- Skall emissionsinstitutet behöva särskilja nyemitterade aktier från befintliga aktier för att säkerställa att endast nyemitterade aktier överförs till ISK? Det är normalt svårt, och näst intill praktiskt omöjligt, att skilja på de befintliga aktierna och de nyemitterade eftersom de är identiska och har samma ISIN-nummer.
- Skall överföringen till ISK fördröjas tills aktierna blivit noterade och därmed är investeringstillgångar? Först då är det ju möjligt att förvärva och överföra tillgångarna från investeringsföretaget enligt 13 § p 4.

Case 2b:

- Ett bolag erbjuder, utan företrädesrätt, nyemitterade aktier tillsammans med befintliga aktier från befintliga ägare. Aktierna är *noterade* och är därmed investeringstillgångar.
- Noteringen sker innan eller samma dag som transaktionen bokas på ISK

Detta får endast ske från investeringsföretaget (13 § p 4 ISKL).

Priset är fastställt i prospekt och/eller på teckningsanmälningar så några oklarheter om prissättningen föreligger existerar.

- Ska det anses vara väsentlig skillnad mellan dessa två transaktioner (2a och 2b) så att de ska hanteras olika?
- Detta skulle innebära att ISK kunder behandlas olika jämfört med andra kunder och att investeringsföretagen måste ha särskilda rutiner för ISK kunder som dels innebär operationella risker men även kan innebära att aktierna måste förvaras på investeringsföretagens lager under en period med ökade operationella och monetära risker. Detta förutsätter dessutom att investeringsföretaget har tillstånd för att ha egna positioner.

Exempel på introduktion: Hemfosas erbjudande på totalt ca 3 mdr med såväl nya som befintliga aktier. Dessa fick bokas via institutens egna lager då tilldelningen sker när dessa är kontofrämmande och var en blandning av befintliga och nyemitterade aktier. Dock blev hanteringen av emissionsinstitutet försenat vilket skapade problem då vissa kunders bokning på ISK genomfördes först på eftermiddagen på noteringsdagen.

Case 3a:

- Ett bolag ska noteras på en marknadsplats och genomför en IPO med spridning av enbart befintliga aktier.
- Noteringen sker innan eller samma dag som överföringen till ISK inleds.

Denna transaktion skall då ske från investeringsföretaget (13 § p 4 IskL).

Case 3b:

- Ett bolag ska noteras på en marknadsplats och genomför en IPO med spridning av enbart befintliga aktier.
- Noteringen skall ske efter att överföringen till ISK inletts (senast 30 dagar efter emissionen).

Denna transaktion går inte att genomföra mot en ISK då dessa aktier inte kommer direkt från emittenten utan från en befintlig ägare. De kan inte heller överföras från investeringsföretaget enligt 13 § p 4 då de inte är investeringstillgångar.

Priset är fastställt i prospekt och/eller på teckningsanmälningar så några oklarheter om prissättningen inte existerar.

- Ska det anses vara väsentlig skillnad mellan dessa två transaktioner(3a och 3b) så att dessa ska hanteras olika alternativt inte gå att genomföra?
- Skall överföringen till ISK fördröjas jämfört med övriga kunder tills att aktierna blivit noterade och därmed är investeringstillgångar? Först då är det ju möjligt att förvärva och överföra tillgångarna från investeringsföretaget enligt 13 § p 4
- Ska ISK inte få delta i dessa IPOs?

Exempel på introduktion: Sanitec med 6,1 mdr. Aktierna var då tvungna att gå via institutens egna lager och överföras till ISK tidigast på noteringsdagen. Sker transaktionen efter öppning så ska kursen vara marknadsmässig.

Sammanfattning:

Introduktioner är en naturlig del i kapitalmarknaden för företag som vill få tillgång till kapital genom att notera ett bolag på en marknadsplats och som ofta innebär att ägare säljer befintliga aktier eventuellt tillsammans med nyemitterade aktier.

Vid introduktioner är prissättningen tydlig och offentliggjord så någon oklarhet om priset ska inte existera. Att marknadsaktörer då ska konstruera speciella förfaranden för ISK för att inte äventyra att ISK blir diskvalificerad kan inte kännas som annat än en konstruktion som inte adderar annat än risk för fel och oklarheter för kunderna. Detta innebär även att instituten tvingas behandla kunderna olika beroende på om de har ISK eller inte, och på vilket investeringsföretag som de har ISK. Det kan även innebära att kunder med ISK inte kan delta i introduktioner då investeringsföretagen kan anse att hanteringen av dessa konton är för riskfylld och kostsam.

Förutom att det finns utmaningar i att säkerställa att Investeringssparkontons deltagande vid introduktioner sker i enighet med Lagen om investeringssparkonto (2011:1268) så är det en utmaning i sig att få kunder att förstå varför de behandlas olika.

Det vore relevant att vid introduktioner fokusera på att det är kvalititeten i prissättningen som är av vikt för ISK, inte om transaktionen går direkt från emittenten eller via ett konto på investeringsföretaget.